

H. Istvánné

Anyám az 1960-as évek elején. A szüleimről a legnagyobb dicséret, amit elmondhatok, hogy eltűrték a szörnyű kamaszkoromat, hogy mindenről saját véleményem van, ami lehetőleg az ellenkezője az ő véleményüknek. Nemcsak hogy kibírták, de hát az ő légkörükben lettem ilyené. Ez megmaradt, hogy az életben a legfontosabb dolgok közé tartozik a szuverenitásom, egyfajta meg nem alkuvás. Egész gyerekkoromban egyszer kaptam pofont. A Bethlen téri zsidó iskolába jártam, szombaton nem volt tanítás, és egy szombaton az osztálytársaimmal nálunk játszottunk. És egyszer csak bejött anyám a szobába, és pofon vágott. Az történt ugyanis, hogy anyám lement vásárolni, és nem vitt kulcsot. Gondolta, hogy otthon vagyok, majd csönget. Annyira játszottunk, hogy nem hallottuk. Az utcáról kiabált, csöngetett, a szomszéd dörömbölt, nem hallottuk. Anyám kizárólag arra tudott gondolni, hogy meghaltunk mind. Lakatost kellett hívni. Tehát ilyen hatalmas eseménynek kellett ahhoz történni, hogy megpofozzon. A pontosság, a becsületesség, a kitartás olyan magától értetődő volt. Anyámtól megtanultam, hogy az öregeket segíteni kell. De nem úgy tanultam meg, hogy mondta, hanem csinálta. Ez egy légkör volt, amiben nem lehetett más az ember. Ha egyszer azt ígértem, hogy ekkor és ekkor otthon leszek, akkor otthon voltam. Édesanyám mindvégig otthon volt, háztartásbeli volt. A kirakatrendezői fizetésből lehetett akkor úgy élni, hogy mindig volt cseléd. A [háború előtt] a Filléres Áruházban apám nagyon jól keresett, 560 pengő volt a fizetése. A bevásárlást és a főzést anyám csinálta. Anyámnak köszönhetem azt, hogy a konyhai munka egy vidám dolog volt. Öröm volt vele dolgozni, soha nem volt a konyha mártírja. Mellette az ember azt szívta magába, hogy nagyszerű dolog jó ennivalókat rakni a család elé. 1945-ben a nevünket Kaudersről 'H'-ra magyarosítottuk. Én mind a mai napig nagyon nehezen tudom kimondani, hogy zsidó vagyok. A valláshoz soha többet nem tudtam visszatérni. Anyámat mindig elkísértem a templomba. 1949-ben, amikor már dolgoztam, egy kollégám jóindulatúan szólt, hogy ne menjek templomba, mert ez összeférhetetlen a párttagsággal. És amikor anyámnak elmondtam, azt mondta, hogy nézd a büdös zsidóját, ő is ott volt a templomban, különben honnan tudná. 1945 után csak az anyám volt az, aki soha semmit nem hitt el. Mi az apámmal igen. Anyám már a Rajk-pert sem hitte el, és soha semminek nem ült föl.